

(ఆంధ్రజ్యోతి సచిత్ర వారపత్రిక, న్యూజెర్సీ తెలుగు కలాసమితి, రాజాలక్ష్మీ ఫౌండేషన్ (మద్రాసు) సంయుక్తంగా నిర్వహించిన కథానిక (1997) పోటీలో తృతీయ బహుమతి పొందిన కథ)

బిర్మాన్ ముఠాపట్టణం

“బాబా! కోడి బిరియానీ ఎవ్వడెడ తారు?”

తండ్రి సింహాచలం భుజమీద స్వారీ చేస్తూ, చేతిలో జెండా పట్టుకుని, ఓ రాజకీయ పార్టీ ఊరేగింపులో వెళుతున్న అయిదేళ్ళ రాములు తండ్రిని అడిగాడు.

“జాలున్ అంబేద్కర్ బొమ్మ దగ్గరికి చేరినాక ఎడతారని కాంట్రాక్టర్ సెప్పిండు” కొడుకును నమ్ముదాయిస్తూ జవాబిచ్చాడు సింహాచలం.

అది హైదరాబాద్లో మే వెల మిట్టమధ్యాహ్నం. హిమాయత్ నగర్ మెయిన్ రోడ్ మీద జాలున్ పాగు తోంది. చుట్టుపక్కల గ్రామాలలో సూర్యుడు పాడవకముందే, లారీలలో బయలుదేరి, నగరం చేరుకున్న పిల్లా పెద్దా, ఆడమూ, అంతా చేతులలో పార్టీ జండాలు పట్టుకుని, రెండు బార్లగా తీరి, పాగుతున్నారు. జాలున్ విద్యహిస్తున్న కార్యకర్తలు రెట్టింపు ఉత్సాహంతో, రెండు బారుల వడుమా వడుస్తూ, నివాదాలిస్తున్నారు. పిచ్చి పీర్లలాగా వేతులా కాళ్ళు ఎగిరేస్తున్నారు. విజయోత్సాహంతో ఊరిపోతున్నారు. బార్లు తీరి వడుస్తున్న జనంలో, ప్రారంభంలో వున్న ఉత్సాహం వన్నగిలుతోంది. మే వెల మిట్టమధ్యాహ్నం ఎండ తట్టుకోలేక, చేతుల్లోని జండాలు నీడల్లో మొహాలు చాటుచే నుకుంటున్నారు. చెన్నలు లేని సాదాల్ని, వేడిక్కిన తారురోడ్డుమీద ఆవ్వలేక, ఆడంగులు వడివడిగా వేస్తున్నారు, ఒకరొక్కరు తోసుకుంటున్నారు. జాలున్ పాగుతోంది.

“బాబా! ఈ జాలున్ దేవికి?” హఠాత్తుగా అడిగాడు రాములు తండ్రిని.

“తెల్లదీ” ముక్తవరిగా జవాబు చెప్పేడు తండ్రి సింహాచలం కొడుకుని ఓ భుజం మీంచి మరో భుజం మీదికి మార్చుకుంటూ.

తండ్రి నమాదానం రుచించలేదు రాములుకి. జాగ్రత్తగా కార్యకర్తలు చేస్తున్న నివాదాలు వివదానికీ ప్రయత్నించేడు. కానీ ఒక్క ముక్కా అర్థం కాలేదు.

సింహాచలం దిక్రీకాకురం. ఓ కాంట్రాక్టరుమాటలు వచ్చి అయిదారోళ్ళ క్రితం భార్యతోననకా తెలంగాణా చేరేడు. ఇవ్వాల్సిన డబ్బు ఎగిగొట్టి, ఆ కాంట్రాక్టర్ ఉదాయిస్తే, రోజుకూలీ. వేమకుంటూ గడుపుకోస్తున్నాడు.

“బాబా! మనం ఆసాలి, ఎర్రజండాలుట్టుకు జాలున్ పోయివచ్చడం వస్తస్తం పెట్టిండ్లు కదా, అది బలే గుమ్మ ఆసాలి, అమ్మ మల్లా ఒప్పినాది జాలున్.. బాబా! బాబా!! అమ్మకి మల్లా

కోడి బిరియానీ అట్టుకుపోదానా?” తండ్రి తలమీ బాదుతూ హంషారుగా అడిగాడు రాములు.

“గట్లవే” అన్నాడు సింహాచలం.

“బాబా! మనం ఈ జాలున్ పోకుండా లారీమీద అంబేద్కర్ బొమ్మకాడికి పోతే, కోడి బిరియానీ ఎట్టరా?” ఎండని తట్టుకోలేక అడిగాడ తండ్రిని.

“ఎట్టరు” నమాదానం ఇచ్చాడు సింహాచలం.

సింహాచలంకి కొడుకు ఆకలి అర్థమవుతోంది. రాత్రి తిన్న జొన్న సంతతి... ఉదయం పరగడ వునే లారీ ఎక్కారు.

ఉదయం సూర్యుడు పాడవకముందే కాంట్రాక్టరు గుడిసె తలుపు కొట్టి చేతిలో యాక్సోవోటు కుక్క, హైదరాబాద్ ఛలో” అన్నాడు లాచూపిస్తూ.

“యాభయ్యేనా, రోజుకూలీ యావైమీద ఇర్రకదా” అన్నాడు సింహాచలం.

“హైదరాబాద్ కోడి బిరియానీ.. జాలున్ ఎవరిదో తెలుసా?.. జండాలుట్టుకుని అరగంల వడక.. ఆ తర్వాత కోడి బిరియానీ.. సాయంత్రం సూర్యుడు గుంకముందే గూడెంలో దిగిపోతారు. ఏం తక్కువైంది?” కాంట్రాక్టర్ గడమాయించేడు.

కోడి బిరియానీ పేరు వివగావే, నిడ్రలో వున్న రాములు లేచి కూర్చుని, తనవీ తీసుకువెళ్ళమని మారాం చేశాడు.

“రాములమ్మ ఏదీ” సింహాచలంని తోసుకుంటూ గుడిసెలోకి జోరబడ్డాడు కాంట్రాక్టరు. “ఓసీయి రాములమ్మా! నీకు యాలై చేదా? కోడి బిరియానీ చేదా?” గడమాయించేడు కాంట్రాక్టర్.

సింహాచలం భార్య రాములమ్మ వచ్చి బాలింత రాలు. బిడ్డకి పాలు పట్టడం ఆపేసి, చిరుగుల వీరకొంగుని, భుజాల మీదనుంచి, ఒళ్ళంతా కన్న కుంటూ, కాంట్రాక్టర్ ఆకలి చూపులు తప్పించుకునే ప్రయత్నంలో, లేచి నిలుచుంది.

“ఛలో..” అన్నాడు కాంట్రాక్టరు రాములమ్మ మీద యాలైవోటు విసురుతూ.

నిస్సహాయంగా భర్తవైపు చూసింది రాములమ్మ. సింహాచలం కాంట్రాక్టర్ ని బలిమలారుకున్నారు.

“అది వచ్చి బాలింతరాలు. కూలికి ఇంకా ఎల్లడం లేదు.. ఎండకి బిడ్డ వచ్చిపోతాది...” అన్నాడు.

కాంట్రాక్టర్ కనికరించాడు. కళ్ళతో, వీర చిరుగుల్లోంచి రాములమ్మ పాగనుట్టి మరోసారి జార్లుకున్నాడు. వెకిలిగా నవ్వుతూ ఏసిరిన యాలైవోటుని వంగి తీసుకుని, వెనక్కి తిరిగి మరో గుడిసెలోకి జోరబడ్డాడు. భర్తని కూడా జాలున్ కి వెళ్ళొద్దని బలిమాలింది రాములమ్మ. వడదెబ్బ తగిలితే, వది రోజులు కూలికి వెళ్ళలేనంది. పన్నులు వదాలంది. జాలున్ లో వెళ్ళేనాళ్ళందరికీ కోడి బిరియానీ

పెడితే దేశంలో కోళ్ళే వుండవంది. కాంట్రాక్టర్ మాటలు నమ్ముద్దంది. కానీ సింహాచలం దృష్టంతా దిశమొలతో వెల్లకిలా వడుకుని వున్న రోజుల వసికండు మీద వుంది. వుట్టింది ఆడపిల్ల. దానికి ఓ రెండు అంగీలైనా కొనకపోతే చూసినాళ్ళు ఏమనుకుంటారు.. హైదరాబాద్ కోడిలో రంగురంగుల అంగీలు చాలా చవగ్గా ఇచ్చేస్తారని అందరూ చెప్పారు. గూడెం మంచి హైదరాబాద్ కి బస్లో పోయి రావాలంటే యాలైపైగా ఇర్రవుతుంది. అదీకాకుండా ఓ రోజు కూలీ వస్తం.. కాంట్రాక్టర్ మాటలు వింటే, కూలీ కిడుతోంది, కూడూ కిడుతోంది. హైదరాబాద్ వెళ్ళొచ్చే ఖర్చు మిగులుతోంది.

కాంట్రాక్టర్ ఇచ్చిన యాలైవి మొలలో దోవుకుని, కొడుకు రాముల్ని భుజాన వేసుకుని, లారీ ఎక్కాడు సింహాచలం.

రాములమ్మ నిస్సహాయంగా గుడిసె గుమ్మం దగ్గర నిలబడిపోయింది.

జాలున్ పాగుతోంది. ఎండ వీక్షణంగా పెరుగుతోంది. “బాబా! దాహం” అన్నాడు రాములు. నీడలో కూర్చుని, కూల్ డ్రింప్స్ పీప్ చేస్తూ, పాగు తున్న ఊరేగింపుని చిరాగ్గా చూస్తున్న యువజంటల్ని చూస్తూ.

“సలీవేంద్రం కాడ నీళ్ళు దొరుకుతాయి” అన్నాడు సింహాచలం అలాంటివాటికోసం కళ్ళతో చుట్టూ పరిశీలిస్తూ.

వంద గజాల దూరంలో వెదురు తడికలతో కట్టిన చలివేంద్రం కనిపించింది. అప్పటికే అందులోకి చాలామంది జనం. జోరబడిపోయారు. సైనుంచి మండుతున్న ఎండ, వెత్తి మాడ్చేస్తూ వుంటే, ఓరైపు ఆకలి, మరోరైపు పడచబారిపోతున్న నాలుకలు.. ఎవ్వరూ పోలీసు లాతీలకు భయపడి, చలివేంద్రం దగ్గర, నవ్వు ప్రపంచం క్యూ కట్టుబాట్లు పాటించే పరిస్థితిలో లేరు. సింహాచలం కూడా కొడుకుని భుజంమీదనుంచి దించి ఆ దొప్పిలోకి జోరబడ్డాడు. ఆ కుమ్ము లాటలో, నీళ్ళు నిండబెట్టి వుంచిన కుండలు పగిలిపోయి, నీళ్ళంతా రోడ్డుపాలైయాయి. అంతా హఠాతులయ్యారు. కొందరు తెలివైనవాళ్ళు రోడ్డు మీద పారుతున్న నీళ్ళలో తువ్వాళ్ళు తడిపి వెళ్ళి మీద కన్నకుని సేదతీర్చుకున్నారు. మరికొందరు ఆ నీళ్ళలో నిలబడి మాడిపోతున్న పాదాల్ని క్షణం పాటు చల్లబర్చుకుని, జాలున్ తోపాటు అడుగులు వెయ్యడం ప్రారంభించారు. హఠాతుడైన సింహాచలం ఆ సందట్లో కొడుకుని వెదుక్కుంటూ వుంటే, రాములు రెండు చిట్టి చేతులతోను పగిలిన కుండపెంకుల్ని పట్టుకుని కనిపించాడు. “ఎందుకీ పెంకులు?” అన్నాడు సింహాచలం ప్రశ్నార్థకంగా. “బాబా! జాలున్ ల ఎల్లటవ్వడం, బస్సుల మీద రాళ్ళెయ్యాల గదా, అందుకే ఇవి ఏరుకోచ్చినా” అన్నాడు తండ్రినక మెరుస్తున్న కళ్ళతో చూస్తూ. “సీ.. అలాంటివేవీ కాంట్రాక్టర్ సెప్పలే.. పోరేయ్!” అప్పుడు సింహాచలం పెంకుల్ని విసిరేస్తూ. రాములు చిన్నబుచ్చుకున్నాడు. ఇదివరకూ మరో పార్టీ జాలున్ లో ఒచ్చినవ్వడం రాళ్ళు విసిరి చాలా బస్సుల అద్దాలు పగలగొట్టారు. ఆ అనుభవం ఆ చిన్నారి

మనసులో బాగా ముద్ద వేసుకుంది. మరి ఈ జాబులో అలాంటి కార్యక్రమాలు ఎందుకు లేవో రాములుకీ అర్థం కాలేదు.

జాబుస్ పాగుతోంది.. లిబర్టీ చొరస్తా చేసేసరికి చాలా వివరితమైన పోలీస్ బందోబస్తు వుంది. అన్ని రోడ్లలో ట్రాఫిక్ ప్రంభించిపోయి వుంది. దూరంగా అంబేద్కర్ విగ్రహం కనిపించేసరికి కార్యకర్తల్లో ఉద్దేశం పెరిగింది. జాబుస్ జోరు పెరిగింది. రాములులోనూ ఉద్దేశం పెరిగింది. "బాబా! బాబా! ఆడ కోడి బిరియానీ ఆకుల్లో ఒడ్డి పూరూ, పొట్టాలిపూరూ?" తండ్రి తలమీద బాదుతూ, ఉద్దేశం అన్యకోలేక అడిగాడు.

"పొట్టాలిపూరూ గావాల" సంహారంకీ కూడా వోచూరింది. ఎన్నడో కొన్నేళ్ళ క్రితం రాములమ్మ ఎవరిదో ముస్లింల పెళ్ళి బారాతులో గేస్ లైట్ మొయ్యదానికి కూలికీ కుదిరినప్పుడు... ఇంత బిరియానీ కొంగులో కట్టుకుని తనకోసం తెచ్చింది. 'ఈరోజు ఏదైతే ఓ బిరియానీ పొట్టం రాములమ్మకీ కూడా తీసుకుపోవాల' అని మనసులో ఆసుకున్నాడు సంహారం.

జాబుస్ అంబేద్కర్ చొరస్తా చేసింది. కార్యకర్తలు జాబుస్ని నవినాలయం దాకా పొంగివాలని ప్రయత్నిస్తున్నారు. కానీ పోలీసులు రోడ్డుకీ అడ్డంగా ముళ్ళుతీగలు కట్టి, దారి మూసేశారు. కార్యకర్తలు ఆ ముళ్ళుతీగల్ని తెంచుకుని పోలీసులతో కలబడి జోరులో వున్నారు. వివాదాలు తారస్థాయికీ చేరుకున్నాయి. పోలీసులు లారీలు అడ్డంపెట్టి జవాన్లని వెనక్కి నెడుతున్నారు. మైకులలో హెచ్చరికలు చేస్తున్నారు. అంబేద్కర్ చొరస్తా మొత్తం జాబుస్లో ఒచ్చిన జనంతో కిటకిటలాడుతోంది. పరిస్థితి అదుపు తప్పి పరిస్థితిలో వుంది. ఆ కుమ్ములాటలో వల్ల జవానికీ ఏం జరుగుతోందో అర్థం కావడం లేదు. అలా వుండగా.. రోయర్ టాంక్బండ్లో బిరియానీ పంచుతున్నారన్న వార్త జనంలోకి పాకింది. చెరువుకు గండిపడ్డట్టు జనం అంతా రోయర్ టాంక్బండ్వైపు పరుగులు తీశారు. దూరంగా ఓ చిన్న లారీనిండా పసుపు పచ్చటి అన్నం కనిపించింది. జనం ఆ లారీపైకి ఎగబడ్డారు. లారీపైనున్న కార్యకర్తలు దోసెళ్ళతో, లారీ చుట్టూ చేరిన జవానికీ అన్నం పంచడం ప్రారంభించారు. క్యూ పాటించమని కార్యకర్తలు అరుస్తున్నారు. నోటికొచ్చిన తిట్లు తిడుతున్నారు కానీ జనం ఎవరినీ లెక్కచేసే స్థితిలో లేరు. సంహారం రాముల్ని భుజం మీదనుంచి దించి, ఆ దొమ్మీలోకి జొరబడ్డాడు. ఉన్న బలాన్లంతా కూడగట్టుకుని జవాన్ల తోసుకుంటూ, లారీ దగ్గరకీ చేరుకున్నాడు. లారీమీదనుంచి ఓ కార్యకర్త సంహారం దోసేలి నిండా ఇంత అన్నం పోశాడు. ఆ అన్నాన్ని బంగారంలా ఆరచేతుల మధ్య బిగించి, ఆ కుమ్ములాటలోంచి బయటపడేసరికి ఓ పిడికెడు మెతుకులు మూత్రమే మిగిలాయి. ఆకలి, ఆశ నిండిన కళ్ళతో ఎదురుచూస్తూ నిలబడవున్న కొడుకుని చూస్తే సంహారం కళ్ళలో నీళ్ళు తిరిగాయి. గబగబా దోసెట్లో మిగిలిన అన్నాన్ని రెండు ముద్దులుగా చేసి, రాములుకీ తినిపించాడు. గొంతు మొత్తం ఎండిపోయి వుండడంతో రాములుకీ పాలమారింది. నోట్లో పెట్టిన అన్నం మొత్తం

మాది ఒరిస్సా రాష్ట్రంలోని బరంపురం..

తెలుగు సాహితీ చరిత్రలో ఓ ప్రత్యేక స్థానం వున్న అక్షరవేదిక బరంపురం.

మహామహా సాహితీమూర్తులు, సంస్కరణవాదులు, అలనాడు ఉద్యమాలకు శ్రీకారం చుట్టిన బరంపురం.

ఆ ఘట్టంలో నేనూ వుట్టినందుకు, మనసులో, ఏమూలనో పీసరంత గర్వం..

పిట్టే హైస్కూల్ రోజుల్లోనే, ఉపాధ్యాయుల ఆదరవ్యూహక ప్రోత్సాహంతో, ఉహార్ని ప్రోది చేసుకున్న యువన బాల్యం.. చిట్టి చిట్టి కవితలు, చిన్ని చిన్ని నాటికలు. ప్రదర్శనలు, అద్దంలో చూసుకున్న ముఖపు రంగుల్లో, బహుముఖాలుగా ఉహించుకున్న 'బతుకు వున్నకం', తెలివీ తెలియని నయసులో నాటిన సాహితీ విభాలు, గుండెల్లో వరవళ్ళు తొక్కే అంతులేని ఉల్లాసం.. వరుగులు..

ఖళికోట కాలేజీ రోజుల్లో, తెలుగు సాహితీ నమితి, కవితల్లో కాలక్షేపం, రచనల్లో సరిస్వంగం, వచ్చల్లో ఉడుకు రక్తం.. జలపాతంలా వుట్టిన చిల్లవ సాహిత్యం వేపు చూపు..

వికాసాంధ్ర సాహితీ సంస్కృతి పంచేదికలో (వికాసం) కీ.శే. డాక్టర్ ఉప్పలె లక్ష్మణరావుగారు కలానికీ పెట్టిన వడుసు, సీరాతల్లో సామాజిక స్పృహ, కలం కలల్లో చైతన్య దీప్తి. మహామహా సాహితీమూర్తులతో భేటీలు, కరవాలనాలు, ఆడపాదపా వ్రతకల వ్రుట్లో పేరు చూసుకున్నవటి సంవలనాలు..

శ్రీ. మహాధర రామమోహనరావుగారితో ఆరుదైన పరిచయం. ప్రోత్సాహం, వారి 'అభ్యుదయ' వ్రతక స్ఫూర్తి, ప్రవాసాంధ్ర రచయిత (త్రు)ల కోసం 'స్పృహ' వ్రతక ప్రచురణ, రెండేళ్ళపాటు సాహిత్యం కోసం జేబుల ఖాళీ చేసుకోవడం,

సత్యాన్నేషణ, సాహితీసంఘ పరిత్యాగం, కాద్మిక ఉద్యమాల్లో భాగస్వామ్యం, ఉపన్యాసాలు, ధర్మాలు, సమ్మెలు, జిందాబాద్లు.. జీవితం 'అర్ధనాశ్యం' అనే విషయం చూచాయగా తెలియడం..

శ్రీమతి 'సుజని' జీవిత భాగస్వామ్యం.. రంగవల్లిక లాంటి చిరు జీవితంలోకి చిన్నారి వీణ..

ఇందియన్ బ్యాంక్.. ఉద్యోగ వర్తంలో బరంపురం నుంచి బదిలీ.. బాగ్యనగరంలో మూడేళ్ళుగా నిశ్చల, నిశ్చల అనామకత్వంలో.. ఇదిగో.. ఈ బహుమతి.. రవీంద్ర భారతిలో, 1997 ఆగస్టు 16 సాయంత్రం సి.నారాయణారెడ్డి చేతుల మీదుగా.. బతుకు వున్నకంలో ఆరుదైనవ్రుట్ల తెరచుకున్న ఆల వస్త్రుడు.. మరుగున వడిన కలానికీ బూజు దులిపి, ప్రోత్సాహాన్నిచ్చిన ఆంధ్రజ్యోతి యాజమాన్యానికీ, తెలుగు కళాసమితి (న్యూఢిల్లీ), రాజాలక్ష్మీ ఫౌండేషన్ (మద్రాసు) వారికీ,

ముఖ్యంగా ఆంధ్రజ్యోతి వారపత్రిక 'కథా' నాయకులు, సాహితీ మిత్రులు దాట్లగారికీ, కృతజ్ఞతలు వెన్నకోడానికీ సరైన వదాలు చొరక్క, వెతుక్కుంటూ, వెతుక్కుంటూ.. ఏ మడపల్లి రమేష్ రాజు హైదరాబాద్

కక్కకున్నాడు. సంహారం గుండె చెరువైంది. ఏం చెయ్యాలో పాలుపోలేదు. పిల్లాడు ఆకలికీ తోటకూర కాడలా వేలాడిపోతున్నాడు.

"నేనే వదా, కాంటాక్టు ఇచ్చిన సైసలతో అన్నం కొనుక్కూ తిందాం" అంటూ లేచి నిలుచున్నాను సంహారం ఉదయం మొలలో దోవుకున్న యాభై వోటు కోసం మొలలో తడుముకుంటూ. కానీ ఆ యాభై చేతికీ ఎక్కడా తగలలేదు. సంహారంకీ మతిపోయింది. పిచ్చాడిలా అన్నం లారీ దగ్గరికి పరిగిత్తి, ఆ దొమ్మీలో జనం కాళ్ళకింద నలుగుతూ, జారిపోయిన యాభైవోటు కోసం వెదకడం ప్రారంభించాడు.

సూర్యాస్తమయం కాబోతోంది. లారీలు తిరుగు ప్రయాణం ప్రారంభించాయి. ఓ లారీమీద సంహారం ఒడిలో సామ్యుస్లిన్ల కొడుకుతో జీవచ్ఛంలా కూర్చుని వున్నాడు. అతని కళ్ళ ఎదురుగా గుండె పెలో దిశమొలతో వెల్లకిలా నడుకుని వున్న రోజాల పసికందు కనిపిస్తోంది. గుండె దగ్గర చాలిచాలని చిరుగుల వీర చుట్టుకుని నిన్నవాయంగా నిలబడి వున్న రాములమ్మ కనిపిస్తోంది.

"బాబా! కోడి బిరియానీ ఎన్నడెతాడు?" మగతలో రాములు పలవరిస్తున్నాడు. "ఇంటికీ పోయి జొన్న సంతకీ తిందాం" అన్నాడు జీవం లేని స్వరంతో సంహారం.

స్వమిత్ర తన భర్త మీద అలిగి పుట్టింటికీ వెళ్ళానంది. 'వెళ్ళాడు' అంటూడే మోనసుకొన్న భర్త. 'వెళ్ళిరా - మార్పు మనసుకీ వొంటికీ మంచిది' - అన్నాడు. ఇక వెళ్ళకపోతే బావుండదని బయలుదేరిన సుమిత, మర్నాడు సాయంత్రానికల్లా తి-గి వచ్చే సరికి భర్త అడిగాడు: 'వారం రోజులు దాకా రానన్నావు?'

'మా అమ్మ, నాన్న మీద అలిగి అమ్మమ్మగారింకీకీ వెళ్ళింది.'

- విమ్ శకుంతల, అదోని బ్రియాలజీ ప్రొఫెసరు తన క్లాసులో వింపాంజీ పు రె గురించి వివరించి వెబుకూ, 'ఈ వింపాంజీ పు రెలు మన దేశంలో రెండే రెండు వున్నాయి - ఒకటి మన నేషనల్ మ్యూజియంలో, రెండోది వా దగ్గర.' అనే సరికి స్టూడెంట్లందరూ గొల్లుమన్నారు. - వి ధనంజయ, కాకినాడ-2

